

פֶּלְדֵּשׁ יִסְבֶּת לְהַלְדֵּה

גָּלִיל 480 [שָׁנָה י'א]

פרק ז' ישלח תשע"ט

געווואלאט גיין צו ער"ז און אלילו הנביא האט זיי נישט געקענט צויניגן צו גיין, דעריבער וויך – יעקב האט זיי גענומען מיט רייד און זיי געוזאגט: מנהה ליעשנ, זיי וועלען זיין א מנהה פאר עשו און זיי וועלען טאן א מצוחה ווילך דורך זיי ווועט עשו ווערין אַחוי מיין ברודער און מיר נישט פײנט האבן, איז גוט דער "מן הֶבָּא" געקעמען אלילין, אבער נישט געווואלאט גיין צו ערשו און כדיעס זאל זיין אַחוי. (חתן סופרעה")

מי איזו האט זיך יעקב געשאָגן מיט אַמְלָאָך?
זונז'יטר יעקב לבהו ויאבק איש עמו עד עלאות השחר: (לב כה) שטעלט זיך די
שאללה האט דען יעקב געהאט פון זיך שלאנן אַגאנצע נאכט ביז
מלאָן און ווי האט יעקב געהאט כה זיך שלאנן אַגאנצע נאכט ביז
עלалаות השחר? אויך אייז שוווער דאס וואס שטייט וויטער (פסוק כז)
ויאמר שלחני בי עללה השחר ויאמר לא אַשְׁלָחֵךְ כי אם ברכתי ני האט דען
יעקב אַנְגָּעוּהָאלְטָן דעם מלאָך אָז ער בעט אִים אוּוּקְשִׁיקְין? נאר דער
שפתי כהן – אַתְּ לִמְדֵיד פון הַיְלִינְגָן אַרְיִיזֶל – זאגט אָז מען זעט בי
אַבְּרוּהָם אָז דִּי מְלָאָכִים זענען גַּעֲקוּמָעָן צו אִים אָזֶן האָבָן גַּעֲגָעָן אייז אָ
דראייה אָז וווען מְלָאָכִים קָומָעָן אַרְאָפָן ווֹי מַעֲנְטָשָׂן מְוֹזָן זַיִן זַיִן פִּירָן ווֹי
מענטשָׂן, מִמְּלָאָךְ דָא שְׁטִיטִי ווֹיאַבָּק "אִישׁ" עַמּוֹ, האט זיך דער מלאָך
באָרוּזָן ווֹי אַמְעָנְטָשָׂן, דעריבער האט זיך יעקב גַּעֲשָׂלָאָגָן מיט אָ
מענטשָׂן. אָז מֵיר טְרֻעָפָן ווֹהֵי באָשָׁר רָאָה יעקב אַתְּ רְחֵל ווֹי וַיְגַשׁ יעקב
ויניגל את האָבָן מַעַל פִּי הַבָּאָר ווֹי: (כט י) זאגט רְשִׁי דְהָה וַיְגַשׁ יעקב ווֹגָל:
כמה שְׁמַעְבֵּר את הַפְּקָק מַעַל פִּי צְלָוָהִית, לְהַווּעַ שְׁכָחָן גְּדוּלָּה: זעט מען אָז
יעקב אָז גַּעֲרוּעָן זַיִעָר שְׁטָאָרָק, אָז גַּעֲקָעָנָט שלאנן ביז עלאות השחר,
אַבְּעָר דער מלאָך האט גַּעֲמִינָט אָז ער ווועט שנעַל גַּעֲוִינָעָן אַיְבָּר
יעקב אָז גְּלִיכָּץ אַרְוִיפָּגִין דָאַוּעָנָעָן, אַבְּעָר יעקב האט זיך נִישְׁט
גַּעֲלוֹזָת, מִמְּלָאָך דער מלאָך גַּעֲמוֹזָת אוּיסָזָאָגָן אָז ער אייז אַמְלָאָך
אָז ער מַז אַרְוִיפָּגִין אַין הַיְמָל, דעריבער האט ער גַּעֲזָאָגָט שלחני בי
עללה השחר. אָז יעקב האט אַרְיִינְגָּעָכָאָפָט אָז גַּעֲזָאָגָט לא אַשְׁלָחֵךְ כי
אם ברכתי ני, אָז אַקְמָעָן אַרְכָּה פָּוָן מלאָך. (שםח וּבוֹלָן תשע"ט)

ויאם איז געווונן די וויבוח יעקב מיט עשו?
וישא את עיניו וירא את הרים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך? ויאמר
הילדים אשר חנן אלקים את עבדך: (לט ח) דארך מען פארשטיין וואס
אייז דער לשון אשר חנן און נישט אשר נתן? און פארוואס שטיית חנן
אלקים, וואס אייז מدت הדין און נישט ה' מدت הרחמים? נאר עס שטייט
אייז דער אויבערשטער גיט א מענטש איזאך לוייט זיין מעשים, אבער
אמאל גיט דער אויבערשטער א מתנת חנים, און דעםאלטס קען זיין די
מתנתה גאר גרויס. יעט ווען עשו זעט די גרויסע מתנה וואס יעקב
האט באקומען און ער האט געהאלטן איז יעקב איז דאס נישט ווערד,
האט ער געפרעגט מי אלה לך? ווי קומט דיר דאס אלעס? האט יעקב
געגענטפערט דאס איז א מתנת חנים, ווי רשי זאגט פ' ואתחנן איז חנן אלא
מתנת חנים. דאס מײנט אשר חנן, און יעקב זאגט צו עשו איז אויב דער
אויבערשטער גיט א מתנת חנים. קען די מدت הדין נישט מקטרג זיין
און זענען מסכים צו די מתנה, דעריבער אשר חנן אלקים, די מدت הדין
האט מסכים געווען, אפילו איך בין טאקע נישט ראי, און וועגן דעת
האט יעקב געזאגט ואותה אמרתת היטיב איטיב עפּה, וויליל א מתנת חנים
קען מען געבן גאר אסאך. (חיי משה הגה"ץ' משה ביך זצ"ל)

וְאֶזְעִזָּה אֲתָת יַעֲקֹב גָּמְנִינְתָּן אֵין עַשְׂיָה הַרְשָׁע וְעַט קָעָנְעָן זַעַן מְלָאכִים ?
וַיַּשְׁלַח וַיַּעֲקֹב מְלָאכִים לְפָנָיו אֶל עַשְׂוֹ אֲחִיו : וְאֶזְעִזָּה אֲתָת יַעֲקֹב גָּעָשִׁיקָט
מְלָאכִים צָו עַשְׂוֹ בְּשַׁעַת דָּעַר רַמְבָּן שְׁרִיִּיבָט (וַיַּרְא יְהִי בְּאוֹן בְּלַק כְּבָלָא) אֵז אֵ
מְעַנְטָשָׁנָס אוֹיגָן, אֶזְעִזָּה וְויִמְעַן זַעַט (מְגִילָה דָף ג ע'א) בַּיִּדְנַיאַל וּרְוָס
עַפְעַנְתָּזִינָע אָוִיגָן, אֶזְעִזָּה וְויִמְעַן נִישְׁתָּן דִּי מְעַנְטָשָׁן מִיט אִים האַבָּן נִישְׁתָּן
עַד הַאֲט גָּעָזָעָן דִּי מְלָאכִים אַבְעָר דִּי מְעַנְטָשָׁן מִיט אִים האַבָּן נִישְׁתָּן
גַּעֲקַעַנְתָּזִינָע זַעַן דִּי מְלָאכִים ? נַאֲרַמְעַן קָעָן עַנְטָפְעָרָן אֹז יַעֲקֹב הַאֲט
גַּעַהַאֲלָטָן אֹז בַּיִּאֲבִימָלָךְ שְׁטִיעִיט וַיַּבָּא אַלְקִיכִים אֶל אַבְיִמְלָךְ בְּחַלּוּם הַלִּילָה
(כ' ג) אֹז עַד הַאֲט גָּעָזָעָן אַמְּלָאכָ, אַיְזָדָס גָּעוּוֹעָן אַיְזָכּוֹת פָּוֹן אַבְרָהָם,
אֹז בַּיִּלְבָּן שְׁטִיעִיט וַיַּבָּא אַלְקִיכִים אֶל לְבָנָה הַאֲרָמִי בְּחַלּוּם הַלִּילָה (לא כד')
הַאֲט לְבָנָה גָּעָזָעָן דִּי מְלָאכָ אַיְזָכּוֹת פָּוֹן יַעֲקֹב, אַרְוֹן וַיְגַל ה' אֶת עַנִּי בְּלֻעָם
וַיַּרְא אֶת מְלָאכָה נָצֶב בְּדַרְךְ (בְּמַדְבָּר כְּבָב כ') אַיְזָדָס גָּעוּוֹעָן אַיְזָכּוֹת
פָּוֹן כְּלִיל יִשְׂרָאֵל. מְמִילָה הַאֲט יַעֲקֹב גַּעַטְרָאָכָט אֶז דָא וּוּטָעַשָּׂו אַרְיךָ
קָעָנְעָן זַעַן דִּי מְלָאכִים אַיְזָנִין זַכּוֹת, אַבְעָר וּוּזָעַן עַד הַאֲט גָּעָזָעָן אֹז דִּי
רְשָׁוֹתָה פָּוֹן עַשְׂוֹ אַיְזָגְרוֹס אֹז דָא לְאַזְט אִים נִישְׁתָּן זַעַן אַמְּלָאכָ, הַאֲט
עַד גַּעַמוֹזָת מְתַפְּלָל זִין אֹז עַד אַבְיִבְרָשְׁטָעָר זָאֵל עַפְעַנְעָן דִּי אָוִיגָן
פָּוֹן עַשְׂוֹ אַרְון קָעָנְעָן זַעַן דִּי מְלָאכִים. (חת"ם סופר ע"ה)

ווארם מינט ויזר לו? וירא יעקב מאד וצער לו: (לב ח) יעקב האט מורה געהאט און עס האט אים וויאי געטאן, מען טייטשט דער ויזער לו, עס האט אים וויאי געטאן פארוואס ער האט מורה געהאט פון שעשו! דער דעת זקנים בעה"ת ברעננט פון הרב אליאב הכהן ז"ל או' וויל דער אויבערשטער האט אים צרו געזאנט ער ווועט אים הייטן ממילא האט ער נישט וואס צרו מורה האבן. דער אהבת שלום פון קאיסוב זצוק'ל לערנט פשט לוייט וואס דער חסיד זאגט אין חזובות הלכבות (שער אהבת ה' פ"ז) זז"ל אובי בוש מאלקים שיראנבי ירא ווולטן, אין שעם זיך פון אויבערשטן וואס איך האב מורה פון אנדערן, ולזה כשרהה יעקב ע"ה יראה חיזונית אצלו הייזר לו עד למואוד על זה, דאס מײינט עס האט וויאי געטאן יעקב פארוואס ער האט בכל מורה פון א מענטש, וויל אל מענטש דארף מורה האבן ואר פון אויבערשטן און ווישט פון בינוים.

די בהמות האבן נישת געווואָלט גײַן צו עשו
ויכח מון הֶבְאָ בְּיֶדְוֹ מִנְחָה לְעֵשׂוֹ אֲחֵיָה: (לב יד) פרעגן די מפרשימים: וואס
מייניט דער ווארטס "מִן הֶבְאָ?" אונז פארוואָס דארף שטיין דער ווארט
לעשו "אֲחֵיָה?" נאר עס שטיעיט אין אלשיך הֶקְאָ אֶז די בהמות האבן
ニישט געווואָלט גײַן צו עשו, אָזְוִי ווי מיר טרעפען אין מדרש רבה (מעשי
פֿכְגַּט) אֶז די פֿרִים פּוֹן אַלְיהָוּ האָבָן אָוִיךְ נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָלָט גַּיְן צו ע'וּזָז
עַיְיָשׁ בָּאֲרִיכּוֹת. אַבְּעָר צו יַעֲקֹב זַעֲנָעָן די פֿרִים אַלְיָין גַּעֲלָאָפָּן האָט
יעַקְבָּזְיִי גַּעֲמֹזָעַט אַיבְּרָעָדָן צו גַּיְן צו עַשׂ ווַיַּלְלֵעַס אַיז גַּרוֹיסָע
מצְהָה אָוִיב זְיִי ווּעַלְן גַּיְן ווּעַגְן פִּיקְוח נְפָשָׁה, ווַיַּלְלֵדְךְ זְיִידָעָר גַּיְן ווּעַט
עַשׂ זַיְן שָׁוָאָן, ווּעַרְן זַיְן בְּרוֹדָעָר, אַזְן גּוֹטָעָפְרִינְט, דָּרְבִּיבָּעָר האָבָן
זְיִי מְסֻכִּים גַּעֲוָעָן אַזְן זְיִי זַעֲנָעָן גַּעֲגָנָגָעָן. מִיט דַעַם אַיז גּוֹט די פְּסָוקָ:
וַיַּכְחַדְמֵן הֶבְאָ, ווֹאָס זְיִי זַעֲנָעָן אַלְיָין גַּעֲקוּמָעָן צו יַעֲקָב, הָאָט עַר זְיִי
גַּעֲמֹזָעַט נַעֲמָעָן בְּיַדְוֹ, מִיט זַיְעַנְעַט הַעֲנָט, אַזְן טַרְאָגָן צו עַשׂ, אַבְּעָר עַס
הָאָט נִישְׁתְּ גַּעֲהָלָפָן, ווַיַּלְלֵדְךְ זְיִי האָבָן נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָלָט גַּיְן אַז יַעֲקָב
הָאָט זְיִי נִשְׁתְּ גַּעֲקָעָנַט צְוֹוִינְגָן, אָזְוִי ווי די פֿרִים פּוֹן אַלְיהָוּ האָבָן נִישְׁתְּ

מדון העיבודים

דעל צאנזעך לוב פלאוועט אнос בלול נס צו באפל"ען איז פון ד' אלס"

עטפטטו אים ער ואל דיר איננשראיבן און די ארטמי. אונ נאכדעם אלל ער די
וונטערזוכן און וועסט וווערן באפריטו! וגאנך צום רב איד רעדט נישט צום זאך!
דרשטעטנס וועלן זי מיר נישט לאזונ גײַן צום הופט אפיצער און אפילו מען וועט מיר
אאן אבער ווען מען וועט מיר אונטערזוכן וועלן זי זען או איך בין שטארק און
געזונטן איז זי אוזו וועלן אייד וווערן באפריטו?

לכבוד כ"א כסלו דער יארצ'יזיט פון רורה"ק ר' יהונן פערלאאו דער סטאלינגע
רב' אוזוּגַל ווועצ' זונִי א באשר'יז'יבונג לביברנו

הזהר' ק ר' חיים הלברשטאם וצוק' ל' דער הייליגנער צאנזער רב, בעל דברי חיים, האט געהאט אח חסיד וואס איז געפערן צו אטס אפט און ווען דער צאנזער רב איז נסתלק געווארן כ'ה ניסן תרכז' איז דער חסיד געפערן צום דברי ייחזקאל פון שיניאווע דער עלטצער זיין פון צאנזער רב. אינטמאל איז דער חסיד געפערן איזן א באן און בי' א סטאנצ'י' באמערכט ער ווי א מאדרערנער אונגעארישער איז קוומט ארויף אויפן באן און ער וועצט זיך לעבען אים און ער פרענט אים פון וואו איז א איז? און ער ענטפערט פון צאנז'. פרענט ער צו ער איז א חסיד פון צאנזער רב באן ער ענטפערט איז א, פרענט אים דער איז וואס מאכט דער צאנזער רב און דער חסיד ענטפערט איז דער צאנזער רב איז שווין נישטמא 14 יאר. דער איז ניט אום א געשרי' "אווי וויי!" און הוויטט איז צו ווינגען וויער היסטעריש' דער חסיד ואורט ביז דער איז באrhoיגט זיך און פרענט אים וואס איז זיין שייבות צום צאנזער רב וואס ער האט איז שטארק געווינט? ענטפערט אים דער איז ווען נישט דער צאנזער רב בין איך היינט נישט קיין שומר תורה ומצוות, און ער האט גראדע איך געראמבעוועט מײַן לעבן! בעט אים

דער חסיד צו דערツיעלען, און דער איד הוויט און געווען א בחור און געוואוינט אין אויבערלאנד, און אונגעארן, איז דעמאטס געווען אונגעציינן דער מזב און מען האט גערופן בחורים פון 18 יאר און נישט די ארמי, און אויב מען האט איגעט גערופן החט מען געומוט גיין וויל וווען נישט האט מען אפניעווכט דעם מענטש און עס וואטל געווען ביטער פאָר יענען. איך האב נישט דערהאלטן קיין צעטיל פון די אומרי בין איך געווען צפּרְדִּין, בי די 20 יאר האט מען מיר גערעדט א שידוך די טאכטער פון איינע פון די ר'יכַּע און בעטערע מענטשן פון מיין שטאָט און איך האב געטאן דעם שידוך. איך האב חתונה געהאט און געלעבט אַרְהַיְלָה לעבען ביז איז מאָן ברענטס מיר אַשלְׁיָה פון ארמיי צעטיל איז אַחֲרֵש אַרְמָוֹן מוי איך ויך שטעלן אין די אַרְמָיִי. באָה מיין וויב און שוער האבן נישט געוואווסט פון דעם צעטיל. אבער איך ביז געווארן זיער דערשראָקן וואָס קען איך טאנ? האב איך געטראָפָּן אַחֲרֵי מײַינָם און איך האב אויסגעערעדט מיין הארץ, ואָנט ער מיר איך זאל פאָרָן אַנְלְּצִי צוֹם צאנזער רב און ער ווועט מיר העלפָּן. איך זיעינדייג אַאויבערעלענדער און ווית פון חסידות אבער איז ציטט פון אַנוֹט קוּקֶט גוֹיִים אַוְוָאַרְגִּיאָמִין אַנְיִיבָּדְּיָה בִּין מְהֻלְּמִים אַז האַהֲרָן

אין קומ אהים און איך זאג מײַן וויב און שועער או איך וויל פאהרן פאר א פאר
וואָן קיינ גאנלִיצְיַ צו אַאלטֵן חֶבֶר וְאַמְּ וְעַט מִיר הָעַלְפָן מאָכָן אַ פָּאָר גַּעֲשָׁעָפָן אַן
זַיְ האָמָן מְסֻכִּים גַּעֲוָן. אַיך בֵּין אַנְגַּעַנְקָוּמוּן קִיזְצָןָן אַן גַּעֲמָאָכְטָן אַ צִּימְטָן אַרְיָנִינִין
צָום רַב. מעָן האָמָט אַנְגַּעַנְרָבִּין אַ קוּוֹטִיל אַן איך בֵּין אַרְיָין צָום רַבִּין. דער רַב
הָאָמָט מִיר זַיְעָר וְאַרְעָם אַיְפְּגַּעַנוּמוּן אַן גַּעַלְיִיטָם מִינִי קוּוֹטִיל אַן ער פרַעַנְתָּן מִיר וְאַמְּ
אַיך דָּאָרְפָּן אַיך דָּעַרְצְּיַיל דָּעַם רַב אוֹ מעָן רַוְּפַט מִיר אַין די אַרְמִי אַן איך האָב
שְׁוִין חַתְּנָה גַּעֲהָט אַן ווּיל דָּעַר רַבִּי זָאָל מִיר הָעַלְפָן באָפָּרִיטָן וּוּרְעָן פָּן די אַרְמִי!
דָּעַר רַב פָּאָרְטָאָכְט זַיְק אַן וּוּרְעָט זַיְעָר עָרָנָסְט, אַבָּעָר ער רַוְּפַט זַיְק אַן: איך האָב אַ
עהָאָרְבָּעָר דָּו מְנוּזָה אַלְעָם פָּאָלְגָּו אָ�וּ בְּעֵזָהָי וְעַמְּטוּ וּשְׂרָבוּ באָפָּרִיטָן.

ג' מארן צו די ארמיי פלאץ אין א שטאט ליבלי נישט וויט פון דאן רעד מיט דעם הויט אפער או היות או דו בייט אונטערוועגן אין דו דראפטס זיך שטעלן איז די ארמיי אונ רען בו וווערט אונרומע אהיינז ווועט צוינו וויאו שפער אונ דערערער

בנאות צואר נ"ע ע"ז גן-הברון קפריבים מלון דניאלי קפראים שניתים בוגראים עתידיים יומבי יד אן פארקיין

אלהות צדיקים פראג שם'א זעיר ועלמן \$15000. סדר היום ערטשטר דורך מיט חתימה המקובל ר' משה חפץ בעל מלאכת מהשבת \$60000 בעט עין יעקב סלאויטה \$2000 שיע' אורה חיים בינוי דפוס סלאויטה הסכמתה אהוב ישראל אפטא \$1500, תניא דפוס אלטונה תרי"ג נדרר \$2000 בעט זהר בינוי דפוס זיטאמיר \$3000 מן אברם פון טריסק מיט גוטע פאריך \$50000 ערטשטר דורך שונת העמקים פון טישערקאס און הארכנטיפל \$1000 ספר זהר הרקע באלאגנט צו ר' ישע' מקרעטסידר \$15000 ספר יסוד יוסק באלאגנט צו ר' שלום אליעזר מראצפארט \$3000, שיינע בריוו פון סקלענער רבין זוקול' ווען הרבצת תורה \$2200, פפא רバ און צהילמער רב זוקול' שריבן א' בריוו צו מהזק זיין תורה \$1000, שי' אורה חיים ג'ח דפוס זיטאמיר מיט גוטע פואר \$1000, ספר ואום האט באלאגנט צו הרה'ץ ר' יענקלע פשועווארטס \$900, חמוש עם פירוש שם אפרים ותוצאתו חיים טשרנאוויזן תרי"א \$2000, ספר משנה הלכות מיט קדשת המחבר אוננוואר רב זיל' צו הרה'ך ר' פנחס שלום האנער מוויזנץ זוקול' מיט זיין הרים מיט מונה בת' געורךט פון חפץ חיים אלין \$3000 ברית אברם דפוס ראשון \$1500, ר' י' מיט הרים ר' ברוך בענדט ליבטנשטיין אביו של הרה'ך ר' הלל מקאלמייאו \$5000, ספר בעמץ' זאכ באלאגנט צ' הפארת שלמה ואדמאטס \$8000, פר' עין חיים קאַדען שיך לר' לייב בהרב אין \$2000 אלען הענות בקלה כת', \$3500, ספר עם החmittה הרה'ך ר' אביש מקראלא \$4000 בריוו פון ר' ראובן גווזאבקץ צו ראטעווען זיין משפה פון די רשותים ימיש'